

Toimintakertomus

Verksamhetsberättelse

1.1.–31.12.2005

Sisällysluettelo

TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS	1
KTOL:N TEHTÄVÄ	2
VAPAAN SIVISTYSTYÖN JA OPISTOTOIMINNAN ARVOPOHJA	2
LIITON 86. TOIMINTAVUOSI	2
1. Edunvalvonta	2
Valtionosuusuudistus	2
Suuntaviivat ja niihin liittyvä informaatio-ohjaus	3
Laatutyöryhmän asettaminen	4
Vapaan sivistystyön arviointihanke	4
Opistokysely rehtoreille	4
Vapaan sivistystyön tilastointiuudistus	5
2. Viestintä	5
2.1. Yleistä	5
2.2. Aikuiskoulutuksen maailma –lehti	5
2.3. Sivistys.net –verkkolehti	6
3. Koulutus ja kehittäminen	7
3.1. Koulutus	7
Kasvatustieteiden perusopinnot (25 op / 15 ov) monimuoto-opintoina	8
Palkkauspäivät	8
Työn vaativuuden ja työn suorituksen arvioinnin koulutus	8
3.2. Kehittämishankkeet	9
Becoming More Visible -hanke	9
InfoNet Adult Education -hanke	9
Kansalaisopistojen henkilöstön suuntaviivakoulutus	9
Kansalaisten ihmistuntemustreenit	10
Kaveri-hanke	10
Kestävän kehityksen edistämishjelma	11
Lukineuvola	11
Monikulttuurinen käsityö	11
Moodle-hanke	12
SURVIVAL.HU –hanke	12
Terveysten edistäminen	12
Viestinnän ja vaikuttamisen koulutusohjelma VIVAKO	13
4. Sidosryhmäyhteistyö	13
4.1. Yhteistyöhankkeet ja -tapahtumat	13
4.2. Jäsenyydet	15
4.3. Edustus yhteistyöryhmissä ja toimielimissä	15
5. Jäsenistö	16
5.1. Jäsenet	16
5.2. Jäsenmaksut	17
5.3. Ansiomerkit	18
6. Hallinto ja henkilöstö	18
6.1. Vuosikokous	18
6.2. Hallitus	18
6.3. Työvaliokunta	19
6.4. Tilintarkastajat	19
6.5. Henkilöstö	19

TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS

Kansalaisopistojen valtiosuusuudistuksen valmistelu leimasi koko toimintavuotta. Opetusministeriö asetti lokakuun alussa 2004 virkamiesryhmän valmistelemaan ehdotusta vapaan sivistystyön rahoitusperusteiden tarkistamiseksi. Huhtikuun lopussa valmistuneen työryhmän loppuraportin pohjalta hallitus antoi eduskunnalle syyskuussa esityksen vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta. Eduskunta hyväksyi joulukuussa uuden lain, jolla poistettiin kansalaisopistoja koskenut 5-portainen asutusrakenneryhmittely.

Opetusministeriö lähetti heti alkuvuodesta opistojen ylläpitäjille informaatiokirjeen ns. suuntaviivaopinnoista, joiden avulla pyritään suuntaamaan opistojen toimintaa aikuiskoulutuksessa aliedustetuille kansalaisryhmille ja yhteisesti määritellyille sisältöalueille. Informaatiokirjeen liitteenä oli KTOL:n kannanotto, jossa edellytettiin, että suuntaviivaopinnot resurssoitaisiin jatkossa joko perusrahoituksen lisänä, opetustuntien lisäämisellä tai erikseen korotettuna opetustunnin hintana. Suuntaviivaopinnot olivat esillä myös useissa liiton järjestämissä koulutuksissa.

Koulutuksen arviointineuvoston Vapaan sivistystyön oppilaitosrakenne, palvelukyky ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus –arviointihankkeen keväällä 2004 käynnistynyt ensimmäinen vaihe jatkui. Vapaan sivistystyön oppilaitosverkon rakennetta ja koulutustarjontaa, toimintaedellytyksiä ja rahoitusta sekä palvelukykyä arvioimaan asetettiin 5-henkinen arviointiryhmä, jota johti professori Tapio Vaherva. Arviointityön tueksi KTOL toteutti yhteistyössä Kuntaliiton ja FAMI:n kanssa opistokyselyn, jonka tuloksia esiteltiin syksyn aikana.

Liiton oman toiminnan kannalta vuoden tärkein tapahtuma oli Kajaanin Kaukametsässä pidetty vuosikokous. Liittoa 14 vuotta johtanut toimialarehtori Martti Markkanen luopui puheenjohtajuudesta ja uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Kittilän sivistystoimenjohtaja ja kansalaisopiston rehtori Mauri Tammela. Julkilausumassaan vuosikokous piti tärkeimpänä tulevaisuuden haasteena opistotoiminnan kehittämistä aukottomasti koko maan kattavana aikuisten lähi- ja peruspalveluna.

Liiton toimistolle hankittiin uusi rekisteriohjelmien ja taloushallinnon ohjelmien integroitu järjestelmä. Taloushallinnon ohjelmat otettiin käyttöön vähitellen kesän ja syksyn aikana. Opistorekisterin suunnittelu liiton tarpeisiin aloitettiin loppukevästä ja rekisterin koekäyttöön päästiin lokakuun alussa. Molempien järjestelmien käyttöönottoon liittyi myös paljon koulutusta. Taloushallinnon uudet ohjelmat tehostavat talouden suunnittelua ja seurantaa ja jatkossa kaikkien toimihenkilöiden käytössä oleva opistorekisteri nopeuttaa ja helpottaa asiakaspalvelua ja tukee viestinnän kehittämistä.

Helsingissä 20.3.2006

Heljä Nurmela
toiminnanjohtaja

KTOL:N TEHTÄVÄ

Liiton tarkoituksena on aikuiskoulutuksen ja aikuisopiskelun, kansalaisopistojen ja niitä vastaavien oppilaitosten sekä opiskelijayhdistysten edunvalvonta ja toiminnan tukeminen sekä vuorovaikutuksen edistäminen eri aikuiskoulutusorganisaatioiden välillä.

VAPAAN SIVISTYSTYÖN JA OPISTOTOIMINNAN ARVOPOHJA

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta tukea yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisöissä sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista (Laki vapaasta sivistystyöstä 1§).

Koko maan kattava kansalaisopistoverkosto turvaa koulutuksellista tasa-arvoa ja koulutuspalvelujen saavutettavuutta tarjoamalla koulutuspalveluja paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin. Opistotoiminta on luonteeltaan monimuotoista, ja sitä kautta opistot luovat mahdollisuuksia persoonallisuuden monipuoliselle kehittämiselle ja aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamiselle. Opistot toteuttavat koulutuksellista tasa-arvoa tarjotessaan kansalaisille opistopalveluja sukupuolesta, sosiaalisesta asemasta, varallisuudesta tai asuinpaikasta riippumatta.

LIITON 86. TOIMINTAVUOSI

1. Edunvalvonta

Valtionosuusuudistus

Opetusministeriön lokakuussa 2004 asettama virkamiesryhmä valmisteli alkuvuoden ehdotustaan vapaan sivistystyön rahoitusperusteiden tarkistamiseksi. KTOL:n puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja olivat kerran ryhmän kuultavina, ja loppuraportti valmistui huhtikuun lopussa.

Liiton puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja tapasivat huhtikuussa sekä toisen valtiovarainministerin Ulla-Maj Wideroosin että kuntaministeri Hannes Mannisen yhdessä FAMI:n edustajien kanssa. Tapaamiset koskivat kansalaisopistojen rahoitusuudistusta, ja kummallekin ministerille luovutettiin liittojen asiaa koskevat kannanotot.

Kansalaisopistojen, kesäyliopistojen, kansanopistojen ja opintokeskusten rahoitusjärjestelmien uudistamisesta järjestettiin 20.6.kuulemistilaisuus, johon toiminnanjohtaja osallistui. Virkamiesryhmän loppuraportin ehdotusten pohjal-

ta hallitus antoi eduskunnalle 6.9. esityksen vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta. Lokakuussa liiton edustajat olivat kuultavana hallituksen lakiesityksestä sivistysvaliokunnassa, valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tie-dejaoksessa sekä hallintovaliokunnassa.

Kaikissa kuulemistilaisuuksissa KTOL vastusti ns. nettouttamisen käyttöönottoa ja yksikköhintojen tarkistusvälin pidentämistä neljään vuoteen ja muotoili kantansa seuraavasti:

KTOL on systemaattisesti kaikissa aiemmissa kannanotoissaan korostanut, että ns. suuntaviivaopinnot pitää toteuttaa opistojen perusrahoitusta vaarantamatta. Tämä oli lähtökohtana myös joulukuussa 2004, kun järjestö allekirjoitti OPM:n kanssa sopimuksen suuntaviivaopinnoista. Lakiesitykseen sisältyvä nettouttaminen toimii tämän periaatteen vastaisesti. Nettouttamisen käyttöönotto pysäyttää opistotoiminnan kehittämisen erityisesti niissä opistoissa, joiden voimavarat eivät nykyiselläänkään riitä kehitystyöhön.

Voimassa olevan lain mukaan kansalaisopistojen yksikköhinnat lasketaan joka toinen vuosi. Lakiesityksessä yksikköhinnat esitetään laskettaviksi käyttö-kustannusten pohjalta joka neljäs vuosi. KTOL on jo lain luonnosvaiheessa todennut lausunnossaan, että esitetty tarkistusväli on aivan liian pitkä, koska opistojen toiminnassa sekä ylläpitäjien taloudellisissa edellytyksissä voi tulevaisuudessa tapahtua nopeita muutoksia.

Eduskunta hyväksyi joulukuussa uuden lain, joka tuli voimaan vuoden 2006 alusta. Lain mukaan opetustuntien yksikköhinta lasketaan joka neljäs vuosi jakamalla yksikköhinnan määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna kansalaisopistojen toiminnasta aiheutuneet käyttökustannukset kansalaisopistojen saman vuoden opetustuntien määrällä. Yksikköhintoja porrastetaan tiheästi asutuissa kunnissa kansalaisopiston sijaintikunnan asukastiheyden perusteella.

Suuntaviivat ja niihin liittyvä informaatio-ohjaus

Opetusministeriö lähetti heti alkuvuodesta kansalaisopistojen ylläpitäjille kirjeen kansalaisopistojen suuntaviivoista vuosille 2005 – 2008. Ministeriö kannusti kirjeessään ylläpitäjiä omalta osaltaan edistämään suuntaviivojen tavoitteita, joilla pyritään vahvistamaan vapaan sivistystyön asemaa yhteiskunnassa tasa-arvoa, sosiaalista koheesiota sekä aktiivista kansalaisuutta kannustavan aikuiskoulutuksen järjestäjinä. Opistojen ylläpitäjien itsenäiseen päätösvaltaan jätettiin koulutustarjonnan suuntaaminen ja muu tavoitteiden edistäminen vapaaehtois pohjalta kunkin ylläpitäjän mahdollisuuksien mukaisesti.

Loppuvuodesta suuntaviivaopintojen toteutumista kartoitettiin opetushallituksen tekemällä kyselyllä. Suuntaviivat ja informaatio-ohjaus olivat esillä useissa liiton koulutustapahtumissa vuoden aikana.

Laatutyöryhmän asettaminen

Opetusministeriön vapaan sivistystyön rahoitusperusteiden tarkistamista pohjittanut työryhmä ehdotti loppuraportissaan, että vuonna 2006 otettaisiin käyttöön kansalais- ja työväenopistojen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen liittyvä laatupalkinto. Asian valmistelua varten opetusministeriön koulutus- ja tiedepolitiikan osasto asetti 12.12. työryhmän, jonka tehtävänä on

- tehdä ehdotus myönnettävien kansalaisopistojen laatupalkintojen jakamisen kriteereistä sekä jakamisessa noudatettavista menettelyistä 31.3.2006 mennessä,
- tehdä suunnitelma kansalaisopistojen myöhemmin käyttöön otettavista laatu- ja tuloksellisuuskriteereistä. Suunnitelmaan tulee sisältyä ehdotus käytettävistä laatu- ja tuloksellisuuskriteereistä, tuloksellisuusrahoituksen myöntämisestä kansalaisopistoille ja siinä noudatettavista menettelyistä sekä aikatauluista.

Valmisteluryhmän puheenjohtajana toimii opetusneuvos Juha Arhinmäki opetusministeriöstä ja KTOL:n edustajana Valkeakosken sivistystoimenjohtaja Juha Sihvonen.

Vapaan sivistystyön arviointihanke

Koulutuksen arviointineuvoston *Vapaan sivistystyön oppilaitosrakenne, palvelukyky ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus* –arviointihankkeen keväällä 2004 käynnistynyt ensimmäinen vaihe jatkui. Suunnitteluryhmä laati Koulutuksen arviointineuvoston hyväksyttäväksi projektisuunnitelman, teki ehdotuksen arviointiryhmästä sekä suunnitteli hankkeen etenemisen ja prosessin vaiheineen. Suunnittelutyöryhmän puheenjohtajana toimi rehtori Juha Sihvonen Valkeakoski-opistosta ja KTOL:a ryhmässä edusti toimialarehtori Martti Markkanen.

Arviointiryhmän vapaan sivistystyön oppilaitosverkon rakennetta ja koulutustarjontaa, toimintaedellytyksiä ja rahoitusta sekä palvelukykyä käsittelevä raporttiluonnos esiteltiin loppusyksyllä. Opetusministeriössä 8.11. pidetyssä kuulemistilaisuudessa liittoa edusti toiminnanjohtaja.

Opistokysely rehtoreille

KTOL toteutti keväällä yhteistyössä Kuntaliiton ja FAMI:n kanssa sähköisen kyselyn opistojen rehtoreille. Tarkoituksena oli tuottaa ajantasaista tietoa kansalaisopistoista Koulutuksen arviointineuvoston arviointityötä varten. Kyselyllä selvitettiin mm. opistojen henkilöstön määrää ja työsuhteiden laatua, opistojen yleisiä toimintaedellytyksiä sekä kansalaisopistojen yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Aineiston hyödyntäminen arviointityössä oli kuitenkin ongelmallista, sillä vastaukset saatiin vain 108 opistolta.

Kyselyn tuloksia esiteltiin syksyllä mm. VIVAKO-koulutusohjelman avausseminaarissa Helsingissä ja Kaamosseminaarissa Rovaniemellä.

Vapaan sivistystyön tilastointiuudistus

Opetusministeriö käynnisti vuonna 2000 hankkeen, jonka tavoitteena on saada parempaa ja vertailukelpoista tilastotietoa aikuiskoulutuksesta. Vapaata sivistystyötä koskevat uuden tilastoinnin mukaiset tiedot vuodelta 2004 saatiin käyttöön joulukuun puolivälissä. Kansalaisopistojen toimintaa koskeva tilastotieto on jatkossa hyvä työväline liiton edunvalvonnassa.

2. Viestintä

2.1. Yleistä

Liiton järjestämistä isoista tapahtumista ja seminaareista laadittiin tiedotteet ja otettiin aktiivisesti yhteyttä toimittajiin. Vuosikokouksen yhteydessä Kajaanissa järjestettiin myös lehdistötilaisuus. Liiton toimihenkilöt palvelivat mediaa antamalla perustietoa kansalaisopistojen toiminnasta.

Viestintästrategian valmistelua jatkettiin Viestinnän ja vaikuttamisen koulutusohjelmassa.

Liiton visuaalinen ilme uudistettiin. Uuden tunnuksen suunnitteli Seija Nikkilä Mainostoimisto Kari Eklund DM:stä, ja tunnus julkistettiin liiton vuosikokouksessa. Uudet kirjekuoret ja -lomakkeet otettiin käyttöön loppuvuodesta.

KTOL:n verkkopalvelujen kehittämistyötä jatkettiin. Liiton verkkosivut uudistettiin visuaalisesti ja ne luotiin toimimaan tietokantapohjaisesti. Päivityksessä otettiin käyttöön avoimeen lähdekoodiin perustuva cms-järjestelmä. Projektien ja hankkeiden käyttöön avattiin omat hankesivustot ja niihin liitettiin tarpeen mukaan mahdollisuus käyttää Moodle-alustaa hanketoiminnan ja opetuksen tukena.

Vuoden aikana toimitettiin kahdeksan jäsenkirjettä. Vuoden viimeiset jäsentiedotteet lähetettiin myös digitaalisessa muodossa. Opistojen rehtoreille ja eri aineiden päätoimisille opettajille lähetettiin lisäksi erilaisia tiedotteita sähköpostilla.

Liiton toimistolle hankittiin uusi rekisteriohjelmien ja taloushallinnon ohjelmien integroitu järjestelmä. Opistorekisterin käyttöönotto nopeuttaa ja helpottaa monien peruspalvelujen toteuttamista ja tukee myös liiton tiedotustoiminnan kehittämistä.

2.2. Aikuiskoulutuksen maailma –lehti

Aikuiskoulutuksen maailma –lehden julkaisuyhteistyötä jatkettiin Kansanvalistusseuran kanssa. Lehti ilmestyi vuoden aikana kuutena numerona. Eri numeroiden teemoja olivat työelämäosaaminen, sosiaalinen pääoma, aikuiskasva-

tus ja medialukutaito, kieltenopetus ja aikuisopetuksen laatu, sivistys ja kirjat sekä EU ja aikuiskoulutus.

Aikuiskoulutuspolitiikan tapahtumista Aikuiskoulutuksen maailma seurasi erityisesti kansalaisopistojen valtiosuus uudistuksen valmistelua ja ns. suunta- viivaopintojen toteutusta.

Lehden keskeisenä tavoitteena oli tarjota lukijoille eväitä aikuisopettajan ammatissa kehittymiseen. Syksyllä toteutettiin lukijakysely, jonka vastauksia käytettiin hyödyksi lehden kehittämistyössä.

Lehti osallistui Aikuisopiskelijan viikon tiedottamiseen ja tapahtumiin erillisjakkululla viikon pääseminaarissa Helsingissä. KTOL:n koulutuksista tiedottaminen alkoi syksyn ensimmäisessä numerossa. Vapaan sivistystyön osaaminen ja pätevyys (VSOP) -hankkeesta tuotettiin ja jaettiin kaksi tiedotuslehteä.

Toimitusneuvostoa johti kevään ajan KTOL:n puheenjohtaja Martti Markkanen ja syksystä lähtien Mauri Tammela. Toimitusneuvoston kokoonpano uudistui syksyllä seuraavaksi: Liisa Haikonen, Aikuisopettajain Liitto ry, Mika Kempas, KTOL, Mika Nirvi, Kesäyliopistot ry, Pirkko-Liisa Ollila, Kansio ry, Hannu Salvi, Suomen Kansanopistoyhdistys, Anneliina Törrönen, KSL ry, Liisa Vornanen, KTOL.

Päätoimittajana toimi KT Pekka Kalli. Lehden ilmoitusmarkkinointia hoiti markkinointipäällikkö Risto Rissanen, KVS.

Lehden levikkimarkkinoinnissa ei onnistuttu toivotulla tavalla eikä levikkiä saatu nostettua toimintasuunnitelmaan kirjatulle tasolle. Levikki kasvoi kuitenkin edellisvuodesta ja oli vuoden lopussa runsaat 2400. Levikkiä kasvatti syksyllä tehty sopimus Aikuisopettajien liiton (AiOL) kanssa. Sopimuksen mukaan AiOL:n jäsenet saavat lehden vuoden 2006 loppuun asti jäsenetuna.

2.3. Sivistys.net –verkkolehti

Sivistys.net on KTOL:n ja Kansanvalistusseuran yhdessä julkaisema verkkolehti. Lehden kävijämäärä nousi vuoden aikana keskimäärin 700 henkilöön viikossa.

Vuoden 2005 aikana toteutettiin intensiivinen kehittämishanke, jolla pyrittiin parantamaan nettilehden konseptia, sisältöä ja markkinointia. Lehden toimittajat ja avustajat saivat verkkoon kirjoittamisen koulutusta. Kehittämispalvelut ostettiin Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämisskeskus Palmenialta ja viestintätoimisto Medita Oy:ltä.

Sivistys.netin päätoimittajana jatkoi Kansanvalistusseuran toiminnanjohtaja Pekka Sallila.

3. Koulutus ja kehittäminen

3.1. Koulutus

KTOL:n ohjelmaan on vakiintunut kaksi vuosittaista seminaaria: Tammiseminaari ja Ajantasaseminaari. Lisäksi järjestetään eripituisia koulutustilaisuuksia opistojen henkilöstön, opistolaisyhdistysten ja opistopiirien tarpeisiin sekä pitkäkestoista täydennyskoulutusta opetushenkilöstölle. Osa koulutuksista liittyy kehittämishankkeisiin, joita kuvataan kappaleessa 3.2.

Vuoden 2005 aikana toteutettiin seuraavat koulutukset:

Koulutus/seminaari	Aika	Paikka	Osallistujia
Tammiseminaari	4. - 5.1.	Jyväskylä	174
Kansalaisten ihmistuntemus-treenit	13. - 14.1.; 17. - 18.3.; 12. - 13.5. ja 6. - 7.6.	Helsinki	19
IT-mentorointi	4.2.	Helsinki	9
IT-tutorointi	1. - 2.9.	Helsinki	27
Palkkauspäivä	18.3.	Tampere	60
Palkkauspäivä	15.4.	Oulu	46
Ajantasaseminaari	26. - 27.5.	Turku	50
Monikulttuurinen käsityö, työ-pajakoulutus	6. - 7.6. ja 4. - 5.8.	Helsinki Turku	28
Monikulttuurinen käsityö, opintomatka	10. - 13.8.	Setumaa/Viro	28
Viestinnän ja vaikuttamisen koulutusohjelma			
Avausseminaari	30.9.	Helsinki	49
1. lähijakso	17. - 18.11.	Helsinki	20
Terveysliikunnan koulutusohjelma (VII)	16. - 17.9. ja 25. - 26.11.	Hämeenlinna	11
Terveysliikunnan opettajien ideapäivä (II)	8.10.	Kuopio	16

Painonhallintaohjaajakoulutus (III)	5. - 7.10. ja 31.10. - 1.11.	Tampere	14
Hankeosaamisen teemaseminaari	21.10.	Helsinki	50
Työn vaativuuden arviointi	11.11.	Helsinki	27
Kotitalousopettajien täydennyskoulutuspäivä	4.11.	Helsinki	29
Tupakasta vieroittamisen ryhmäohjaajakoulutus (III)	20. - 21.11.	Oulu	6
Kaveri-hankkeen päätöseminaari	25.11.	Helsinki	22
Opistosuhteiden suunnitteluseminaari	9.12.	Helsinki	7
Yhteensä			692

Kasvatustieteiden perusopinnot (25 op / 15 ov) monimuoto-opintoina

Aikuiskasvatuksen ja kasvatustieteen perusopintokokonaisuuden sisältö uudistui hieman syksyllä 2005. Kansalais- ja työväenopistojen liitto ja Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus (TYT) järjestivät yhteistyössä 25 opintopisteen / 15 opintoviikon laajuisia kasvatustieteiden (aikuiskasvatus ja kasvatustiede) perusopintoja monimuoto-opintoina 10 oppilaitoksessa, joissa perusopintoja opiskeli 135 opiskelijaa.

Palkkauspäivät

Kevätkaudella järjestettiin kaksi samansisältöistä koulutusta, joissa käsiteltiin uusia virka- ja työehtosopimuksia. Koulutukset pidettiin Tampereella ja Oulussa. Kouluttajana oli työmarkkinalakimies Varpu Kulo Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta.

Työn vaativuuden ja työn suorituksen arvioinnin koulutus

Syyskaudella järjestettiin yksi koulutus, jossa käsiteltiin työn vaativuuden ja työn suorituksen arviointiin liittyviä asioita. Koulutus pidettiin Helsingissä. Kouluttajana oli työmarkkinalakimies Noora Nordberg Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta.

3.2. Kehittämishankkeet

Becoming More Visible -hanke

Becoming More Visible on ESR-rahoitteinen EQUAL-hanke, joka jatkuu vuoteen 2007 asti. Hankkeessa ovat mukana KTOL:n lisäksi Kajaanin, Tampereen, Turun ja Vaasan vastaanottokeskukset. Hallinnoijana toimii Suomen Punaisen Ristin Varsinais-Suomen piiri. KTOL:n osaprojektia toteuttaa projektisuunnittelija Teija Enoranta.

Projektissa kehitetään edelleen ja juurrutetaan aiemmin toteutetussa Becoming Visible -hankkeessa saavutettuja toimintamalleja ja tuloksia sekä tuetaan turvapaikanhakijoiden työtoimintaan ja koulutukseen soveltuvaa uutta materiaalia ja työmenetelmiä. Tuotteita ovat turvapaikanhakijoiden työllistymistä tukeva infopaketti, turvapaikanhakijoille räätälöity kansalais- ja tietoyhteiskuntamateriaali sekä suomen kielen monimuotoinen opetusmateriaali.

Projektissa järjestettiin kansalais- ja työväenopistojen opettajille koulutusta Kajaanissa ja Tampereella. Kumpaankin koulutukseen osallistui 6 opettajaa.

KTOL tuotti BMV-projektille verkkosivuston ja siihen liittyvät Moodle-palvelut osana omien verkkopalvelujensa kehittämisprosessia. KTOL tiedotti hankkeesta ja siihen liittyvistä koulutustapahtumista jäsenkirjeissä ja omilla verkkosivuillaan.

www.becominmorevisible.net

InfoNet Adult Education -hanke

InfoNet Adult Education on laaja verkostohanke, joka kokoaa yhteen eurooppalaisia aikuiskoulutustoimittajia ja aikuiskoulutusalan järjestöjä. Tarkoituksena on verkoston kautta levittää ja välittää tietoa siitä, mitä eri Euroopan maissa aikuiskoulutuksessa tapahtuu. Hanke on 3-vuotinen ja saa rahoituksena Grundtvig 4 -ohjelmasta. KTOL osallistui lokakuussa hankeen Saksassa pidettyyn avausseminaariin.

www.infonet-ae.net

Kansalaisopistojen henkilöstön suuntaviivakoulutus

Opetusministeriö varasi vuoden 2005 talousarvioon 500 000 euroa suunnattavaksi vapaan sivistystyön informaatio-ohjauksen tavoitteita edistävään opetus- ja muun henkilökunnan koulutukseen vuosina 2005 - 2006. Tarkoitusta varten saadulla rahoituksella KTOL käynnisti syksyllä kaksi hanketta: Kansalaisopistojen henkilöstön suuntaviivakoulutus -hankkeen ja Kansalaispääomaa kasvattamassa -hankkeen. Molempien tarkoituksena on kehittää ja vahvistaa kansalaisopistojen henkilöstön taitoja ja valmiuksia ymmärtää suuntaviivaajattelua, suunnitella ja toteuttaa suuntaviivoissa sovittujen painopistealueiden

mukaista koulutusta sekä tavoittaa ja rekrytoida entistä paremmin opistoissa tällä hetkellä aliedustettuja ryhmiä. Lisäksi tuetaan opistojen henkilöstön viestinnällisten valmiuksien kehittämistä.

Helsingissä järjestettiin marraskuussa hankeosaamisen teemaseminaari ja joulukuussa opistosihteerien suunnitteluseminaari. Suuntaviivat olivat esillä syksyn aikana myös muissa seminaareissa ja tapaamisissa. Lisäksi niitä käsiteltiin Aikuiskoulutuksen maailma -lehdessä ja Sivistys.net -verkkolehdessä.

Kansalaisten ihmistuntemustreenit

Opetusministeriön rahoittamassa Kansalaisten ihmistuntemustreenit –hankkeessa käynnistettiin toinen ohjaajakoulutus, johon osallistui 19 kansalaisopistojen opettajaa eri puolilta Suomea. Vuoden aikana koulutusaineistoa uudistettiin treeneihin osallistuville kansalaisille jaettavien työkirjojen osalta.

Ensimmäiseen ohjaajakoulutukseen osallistuneille järjestettiin keväällä mentoointipäivä. Sekä ensimmäiseen että toiseen ohjaajakoulutukseen osallistuneille järjestettiin syyskuussa yhteiset tutorointipäivät.

Patentti- ja rekisterihallitus myönsi KTOL:lle tavaramerkin ”Kansalaisten ihmistuntemustreenit, IT-treenit®”.

Kaveri-hanke

KTOL, Helsingin yliopiston avoin yliopisto ja Turun yliopiston avoin yliopisto toteuttivat yhteistyössä vuosina 2002 - 2005 kehittämishankkeen, jonka avulla etsittiin tietoverkkoavusteisen avoimen yliopisto-opetuksen järjestämisen mallia yhteistyössä kansalais- ja työväenopistojen kanssa.

Hankkeessa oli mukana yhteensä 56 kansalaisopistoa. KTOL tiedotti hankkeesta kansalais- ja työväenopistoille jäsenkirjeissään ja verkkosivuillaan sekä järjesti Helsingissä erillisen päätösseminaarin. Hankkeen tuloksista ja jatko-hankkeesta tuotettiin erillinen esite.

Hankkeessa koulutettiin verkko-opetuksen tutoreita mukana olevissa kansalaisopistoissa ja tarjottiin mahdollisuuksia osallistua avoimen yliopiston orientointiin opintoihin.

KAVERI-hankkeen tulosten pohjalta heräsi tarve jatkaa yhteistyötä avoimen yliopisto-opetuksen järjestämisen kehittämisessä. Suunnittelutyötä tehtiin yhteistyössä Helsingin yliopiston avoimen yliopiston, Tampereen yliopiston avoimen yliopiston ja Turun yliopiston avoimen yliopiston kanssa. Hanke sai nimekseen AlueKAVERI. Hankesuunnitelma ja -hakemus opetusministeriölle valmistuivat syksyllä 2005.

Kestävän kehityksen edistämishjelma

Opetusministeriö myönsi vuodelle 2005 valtionavustuksen käytettäväksi kestävän kehityksen asiantuntijapalveluiden hankkimiseksi kansalaisopistojen kehittämistyöhön. KTOL:n kestävän kehityksen työryhmä jatkoi toimintaansa. Kestävän kehityksen teemaa käsiteltiin ja esiteltiin vuoden aikana useissa KTOL:n seminaareissa ja tapahtumissa.

Sari Kuvajalta tilattiin artikkelisarja Sairaana kaunis maailma Aima-lehteen.

Hankkeelle avattiin omat verkkosivut. Sivuille tuotettiin verkkokurssimateriaalia yhteistyössä eri kansalaisopistojen kanssa.

Keväällä KTOL osallistui Baltian maiden yhteisen kestävän kehityksen SD4AE-hankkeen kokoukseen Latvian Jurmalassa. Hankkeessa aloitettiin verkostoyhteistyö Baltian maiden välillä internetin avulla.

Lukineuvola

Syksyllä 2005 käynnistyi kolmivuotinen Lukineuvola-hanke, joka on jatkoa aiemmalle Lukibussi-hankkeelle. Lukineuvola-hanke toteutetaan ESR-rahoituksella ja sen pääasiallisena kohderyhmänä ovat erilaiset oppijat. Hankkeen tavoitteena on kehittää toimiva yhdenluukun palvelumalli erilaisten oppijoiden avuksi sekä tuottaa toimintamalli erilaisten oppimisvaikeuksien tunnistamiseksi.

Hanketta hallinnoi Opetushallitus. Lokakuussa avasivat ovensa maamme neljä ensimmäistä lukineuvola, jotka toimivat Joensuun seudulla, Pirkanmaalla, pääkaupunkiseudulla ja Vaasan seudulla.

Monikulttuurinen käsityö

Kohti monikulttuurista käsityöopetusta –pilottikoulutusohjelmassa vuonna 2004 luotiin tiedollisia ja asenteellisia valmiuksia monikulttuurisen käsityöopetuksen kehittämiseksi. Vuonna 2005 järjestetty työpajakoulutus syvensi pilottikoulutuksen antia ja vahvisti käsityöopettajien taitoja tasolla. KTOL järjesti koulutukseen osallistuneille elokuussa opintomatkan Setumaalle Viroon. Koulutuksen laajuus oli 3 opintoviikkoa.

Koulutukseen osallistuneet opettajat ovat aktivoituneet kehittämään maahanmuuttajille suunnattua toimintaa ja hakemaan rahoitusta erilaisille kokeiluille. Hanke on mahdollistanut valtakunnallisen koordinoitujen, tiedottamisen ja yhteydenpidon.

www.ktolhanke.net/moku/

Moodle-hanke

Opetusministeriö myönsi vuodelle 2005 valtionavustuksen käytettäväksi Moodle-alustan räätälöimiseen opetus- ja palvelutoimintaa tukevaksi yhteistyöympäristöksi kansalaisopistojen käyttöön.

Moodle-hankkeeseen perustettiin työryhmä, joka työsti alustaa verkkoympäristössä. Keväällä KTOL teki kyselyn kansalaisopistojen valmiuksista oppimisympäristöjen ylläpito- ja sisällöntuotantoon sekä halukkuudesta Moodle-ympäristön käyttöönottoon. Tulosten perusteella ryhdyttiin suunnittelemaan koulutusta. Lisäksi selvitettiin alustalla toimivien ympäristöjen ylläpidon ja hallinnoinnin perusteita sekä kehitettiin niistä suosituksia kansalaisopistojen eri tavoin toteutuvaa yhteistyötä palveleviksi toimintamalleiksi.

SURVIVAL.HU –hanke

Euroopan unionin Sokrates-Lingua2 –ohjelman tuella toteutettu SURVIVAL.HU –hanke päättyi vuoden aikana. Hanketta koordinoi Suomi-Unkari Seura ja partnereina olivat KTOL:n lisäksi Szegedin yliopisto, Eesti-Unkari Seura sekä Kuusankosken työväenopisto. Huhtikuussa järjestettiin Suomessa toimiville unkarin kielen opettajille seminaari, jossa esiteltiin hankkeessa tuotettua Unkaria helposti -oppimateriaalisarjaa sekä Magyar-DVD-ohjelmaa. Kesäkuussa hankkeen suomalaiset partnerit kävivät esittelemässä hanketta ja sen tuloksia Suomen Unkarin suurlähettiläälle.

Terveyden edistäminen

Terveyden edistämisen hanketta jatkettiin edelleen seuraavilla osa-alueilla: aloittelevien terveysliikunta, painonhallinta, tupakasta vieroittaminen ja terveellinen ravitsemus. Hankkeeseen saatiin rahoitusta opetusministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä sekä maa- ja metsätalousministeriöstä. Hankkeessa kiinnitettiin erityistä huomiota aliedustettujen kohderyhmien tavoittamiseen

Terveysliikunnan osa-alueella järjestettiin kansalais- ja työväenopistojen opettajille täydennyskoulutusta, joka antoi valmiudet toteuttaa Terveysliikunnan opetussuunnitelmasuosituksen mukaisia aloittelevien liikkujien kursseja opistoilla. Lisäksi järjestettiin terveysliikunnan opettajien ideapäivä. Opistoja kannustettiin kurssien järjestämiseen auttamalla tiedottamisessa ja tukemalla opettajien suunnittelutyötä muun muassa laatimalla materiaalia.

Painonhallinnan osa-alueella toteutettiin yksi painonhallintaohjaajakoulutus yhteistyössä Suomen Diabetesliitto ry:n ja Suomen Sydänliitto ry:n kanssa.

Tupakasta vieroittamisen ryhmäohjaajakoulutus järjestettiin yhteistyössä Hengitysliitto HELI ry:n kanssa. Vuoden aikana laadittiin opistojen käyttöön tupakasta vieroittamisen ryhmien markkinointimateriaalia.

Vuonna 2005 käynnistyi terveyden edistämisen osahanke ”Laatua kansalaisen lautaselle” yhteistyössä Finfood – Suomen Ruokatieto ry:n kanssa. Hank-

keessa tuotettiin Laadukkaat ruokavalinnat -opetussuunnitelma, suositus kansalais- ja työväenopistoille ja muille aikuisoppilaitoksille. Opetussuunnitelmasuosituksen käyttöönottamiseksi järjestettiin yksi kotitalousopettajien täydennyskoulutus. Lisäksi ryhdyttiin tuottamaan opettajan materiaalia opetussuunnitelmasuosituksen mukaisten kurssien toteuttamiseen.

Kertomusvuonna perustettiin terveyden edistämisen tiedottamisen työryhmä. Lisäksi avattiin terveyden edistämisen hankkeen verkkosivut, joilta löytyy myös opettajia palveleva virtuaalinen opettajanhuone.

Terveyden edistämisen hankkeessa tehtiin yhteistyötä myös muun muassa Helsingin yliopiston kotitalous- ja käsityötieteiden laitoksen, Ikäinstituutin, Suomen Lentopalloliitto ry:n, UKK-instituutin ja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kanssa.

www.ktolhanke.net/terveys/

Viestinnän ja vaikuttamisen koulutusohjelma VIVAKO

Viestinnän ja vaikuttamisen koulutusohjelma VIVAKO:n suunnittelutyö käynnistettiin keväällä. Kaikille avoin VIVAKO-avausseminaari järjestettiin syyskuussa, ja koulutusohjelma käynnistyi ensimmäisellä lähijaksolla marraskuussa. VIVAKO:n käyttöön avattiin omat verkkosivut.

VIVAKO on tarkoitettu kansalais- ja työväenopistojen rehtoreille ja muille opistojen viestinnästä vastaaville. Koulutusohjelman tavoitteena on antaa osallistujille riittävät viestintävalmiudet sekä luoda viestinnällisiä toimintamalleja opistojen käyttöön.

www.ktolhanke.net/vivako/

4. Sidosryhmäyhteistyö

4.1. Yhteistyöhankkeet ja -tapahtumat

- Förbundet för arbetar- och medborgarinstitut i Svenskfinland Fami r.f.:n kanssa jatkettiin yhteistyötä. Fami osti KTOL:lta suunnitteluapua terveystoiminnan hankkeeseensa. Osana hanketta Terveystoiminnan opetussuunnitelmasuositus käännettiin ruotsiksi: *Läroplan för hälsomotion*.
- Vuoden aikana jatkettiin yhteistyötä Discendum Oy:n kanssa. KTOL toimi Optima-alustan käytön koordinaattorina ja Discendum huolehti palvelun toimivuudesta. Kansalais- ja työväenopistojen kanssa yhteistyössä kehitetyn oppimisympäristöpalvelun avulla KTOL pyrkii tukemaan kansalais- ja työväenopistojen verkkokoulustustoimintaa ja edistämään sekä opistojen että opettajien välistä yhteistyötä e-oppimisen alalla.
- Tekijänoikeusjärjestö Kopiosto jatkoi kevään aikana edellisenä syksynä alkanutta valokopiointitutkimusta. Tutkimuksen tulokset valmistuivat

syksyllä, ja niiden pohjalta Kopiosto ja KTOL aloittivat neuvottelut kansalaisopistojen kopiointikorvausten suuruudesta vuosille 2006 – 2007.

- Suunnittelija Pirkko Sartoneva kirjoitti artikkelin Maahanmuuttajat kansalais- ja työväenopistojen opiskelijoina Uudellamaalla Uudenmaan TE-keskuksen Maahanmuuttajien osaaminen voimavaraksi – M.O.V.I – kehittämishankkeen julkaisemaan Kotomaa – Uusimaa -julkaisuun.
- KTOL oli mukana kehittämässä ja toteuttamassa VSY:n KUVASI – Kulttuurien välinen vapaa sivistystyö –hankkeen koulutuskokonaisuutta Monikulttuurisuuden kohtaaminen – valmiuksia opettajille ja muille toimijoille 2-7 ov.
- Suomen musiikkineuvoston jäsenenä KTOL osallistui musiikkipoliittisen ohjelman laadintaan.
- KTOL osallistui 19.2. Kuopion kansalaisopiston opiskelijakunnan järjestämään tapaamiseen, jossa oli mukana opiskelijayhdistysten edustajia ja muuta opistoväkeä eri puolilta maata. Tavoitteena oli löytää yhdessä uusia tapoja toimia jäsenistöä palvelevalla tavalla.
- Opetushallitus järjesti huhtikuun alussa Musiikinopetus tänään –seminaarin Järvenpäässä. Seminaarin tavoitteena oli vahvistaa oppilaitosyhteistyötä musiikinopetuksessa sekä tukea musiikin opetusta ja sen kehittämistä eri oppilaitosmuodoissa. Seminaari toteutettiin yhteistyössä Suomen musiikkioppilaitosten liiton, Suomen musiikinopettajien liiton, Koulujen Musiikinopettajien, Suomen konservatorioliiiton sekä KTOL:n kanssa.
- KTOL, Suomen musiikkioppilaitosten liitto ja Musiikkiopisto Juvenalia järjestivät yhteistyössä 25.4. Espoossa keskustelutilaisuuden taiteen perusopetuksen musiikin yleisen oppimäärästä. Tilaisuuden pohjalta syntyi yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on tarkemmin pohtia yhteistyömahdollisuuksia eri toimijoiden kesken. Yhteistyöryhmä järjesti Monimuotoinen musiikkikoulutus –seminaarin Helsingissä 9.11.
- Kesäkuussa Kajaanin vuosikokouksessa aloitettiin yhteistyö Global Response Oy Ltd:n kanssa. Response-laitteistolla selvitettiin KTOL:n puheenjohtajan profiilia ennen äänestystä ja valintaa. Syksyllä laitteistoa käytettiin VIVAKO-koulutuksessa Helsingissä.
- Lounais-Suomen opistopiirin syysneuvottelupäivät järjestettiin Ruotsinristeilynä 29. – 30.10. Tavoitteena oli yhdessä miettiä, miten elvyttää ja vahvistaa opistolaisyhdistysten toimintaa ja saada uusia ihmisiä mukaan. KTOL vastasi neuvottelupäivien sisällöstä.
- Kaamosseminaari järjestettiin Rovaniemellä 3. – 4.11. Seminaarin järjestelyistä ja sisällöistä vastasivat Lapin opistopiiri ja Rovaniemen kansalaisopisto. KTOL tiedotti tapahtumasta ja liiton hallitus osallistui seminaarin ensimmäiseen päivään.

4.2. Jäsenyydet

Liitto oli jäsenenä Helsingin seudun kauppakamarissa, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:ssa, Pohjola-Nordenissa, Suomen musiikkineuvostossa, Suomen pakolaisapu ry:ssä, Suomen YK-liitossa ja Vapaan sivistystyön yhteisjärjestössä (VSY).

4.3. Edustus yhteistyöryhmissä ja toimielimissä

- Alfred Kordelinin Säätiön kansansivistysjaosto, jäsenenä Martti Markkanen ja varajäsenenä Jukka Järvisalo
- Becoming More Visible -hankkeen hallinnollinen ohjausryhmä, jäsenenä Heljä Nurmela
- Harrastajateatterikesä, jäsenenä Pentti Silvennoinen ja varajäsenenä Mervi Tuomikoski 29.9. asti, jäsenenä Markku Nurmi ja varajäsenenä Pertti Jääskä 29.9. alkaen
- Helsingin yliopiston vapaan sivistystyön toimikunta, jäsenenä Urpo Kallio ja varajäsenenä Heljä Nurmela
- Jyväskylän yliopiston avoimen yliopiston johtokunta, varajäsenenä Heljä Nurmela 1.8. alkaen
- Kansainvälisen henkilövaihdon keskus – CIMO, Grundtvig/Nordplus -asian- tuntijaryhmä, jäsenenä 31.3. saakka Pirkko Sartoneva ja 1.4. alkaen Heikki Vuorila
- Kansanvalistusseuran hallintoneuvosto, jäsen Heljä Nurmela syksystä alkaen
- Kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksien kehittämisjaosto, jäsenenä Taina Törmä
- Lukineuvolan-hankkeen ohjausryhmä, jäsenenä Heikki Vuorila
- Opetusministeriön kuvataiteen koulutustoimikunta, jäsenenä Hannu Kauppi
- Opetusministeriön vapaan sivistystyön yhteistyöryhmä, jäsen Martti Markkanen
- Sibelius-Akatemian koulutuskeskuksen johtokunta, jäsenenä Raija Lampila ja varajäsenenä Heljä Nurmela 31.7. asti
- SURVIVAL.HU –hankkeen ohjausryhmä, jäsenenä Heljä Nurmela
- VSY:n hallitus, jäsenenä Martti Markkanen, varajäsenenä Heljä Nurmela

- VSY:n työvaliokunta, jäsenenä Martti Markkanen ja Heljä Nurmela

5. Jäsenistö

5.1. Jäsenet

Vuonna 2005 liiton jäseneksi hyväksyttiin Länsi-Pirkanmaan koulutuskuntayhtymä ja Jyväskylän seudun kansalaisopiston kuntayhtymä sekä Pöytyän kunta.

Liiton jäsenyydestä erosivat:

Asikkalan kunta – Asikkalan-Padasjoen kansalaisopisto

Borgå stad – Borgå medborgarinstitut

Kangasniemen kunta – Kangasniemen kansalaisopisto

Parkanon kaupunki – Parkanon kansalaisopiston ylläpitäjäksi Länsi-Pirkanmaan koulutuskuntayhtymä

Jyväskylän kaupunki – Jyväskylän Seudun kansalaisopiston ylläpitäjäksi Jyväskylän Seudun kansalaisopiston kuntayhtymä

Jyväskylän maalaiskunta – samoin kuin edellä

Karinaisten kunta – Auranlaakson kansalaisopisto.

Opistolaisyhdistyksistä erosivat:

Mäntsälän kansalaisopiston opiskelijayhdistys

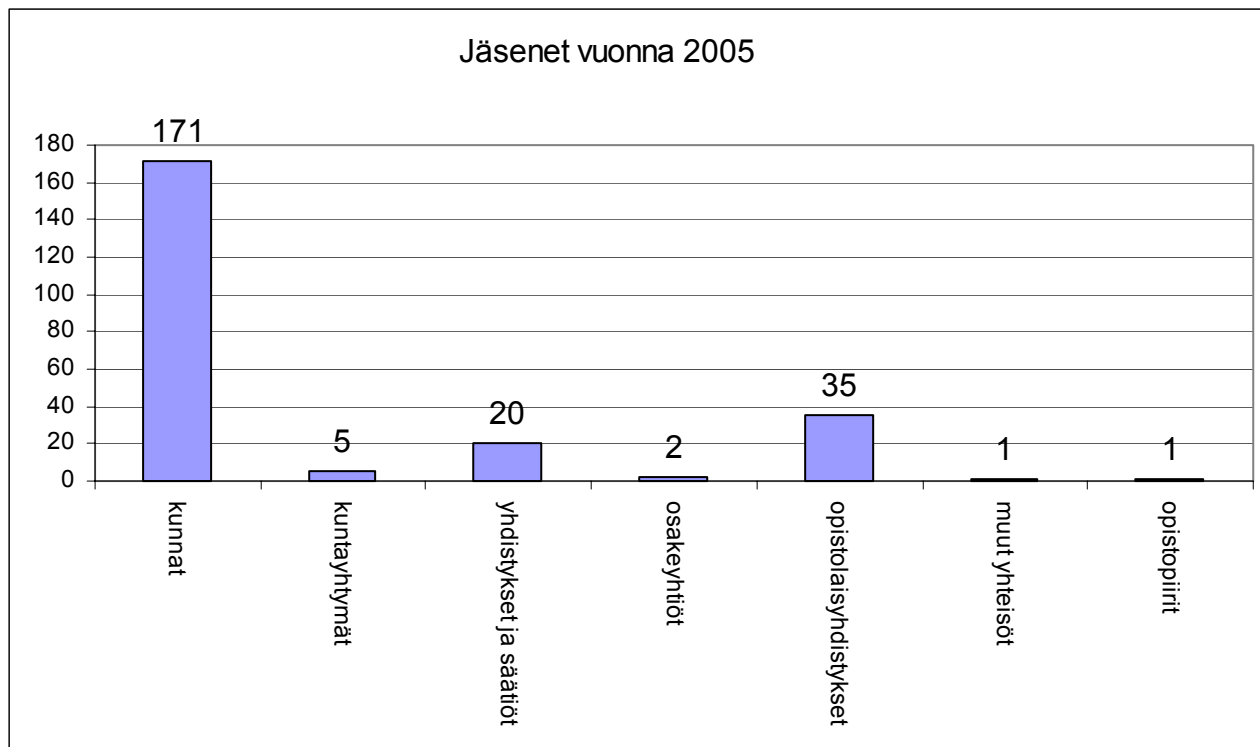
Äetsän seudun aikuisopiskelijat

Kirkkonummen kansalaisopiston opiskelijayhdistys.

Opistopiireistä erosi Pirkanmaan opistopiiri.

Vuoden 2005 lopussa liitossa oli 235 jäsentä, joista kuntia oli 170, kuntayhtymiä 5, yksityisiä yhdistyksiä ja säätiöitä yhteensä 20, osakeyhtiöitä 2, opistolaisyhdistyksiä 36, opistopiirejä 1 ja muita yhteisöjäseniä 1.

Elokuussa toteutettiin liiton ensimmäinen jäsenmatka, joka oli vaellusreissu Levillä.

5.2. Jäsenmaksut

Vuosikokouksen vahvistamat jäsenmaksut vuodelle 2005 olivat seuraavat:

Opiston valtionosuuteen oikeuttavien opetustuntien määrä	jäsenmaksu
– 1 999	353 €
2 000 – 3 999	530 €
4 000 – 5 999	795 €
6 000 – 8 999	883 €
9 000 – 11 999	1059 €
12 000 – 14 999	1202 €
15 000 – 19 999	1295 €
20 000 – 24 999	1387 €
25 000 – 29 999	1615 €
30 000 – 34 999	1716 €
35 000 –	1817 €

Opistolaisyhdistysten jäsenmaksut olivat opiston valtionosuuteen oikeuttavien opetustuntien määrän mukaan seuraavat:

Valtionosuustunnit	jäsenmaksu
alle 14 999	52,50 €
yli 15 000	100,80 €

Muiden yhteisöjäsenten jäsenmaksu vuonna 2004 oli 250 €.

5.3. Ansiomerkit

Ansiomerkkejä myönnetään liiton jäsenopistojen tai niiden opiskelijakuntien työntekijöille sekä toimi- ja luottamushenkilöille, jotka ovat hoitaneet tointaan tai luottamustehtäviään aktiivisesti ja muutoinkin niin, että he ovat paikallisen kansalais- ja työväenopistotoiminnan kannalta tunnustuksen ansainneet. Ansiomerkki voidaan myöntää myös sellaiselle ulkopuoliselle henkilölle, joka erittäin ansiokkaasti on toiminut kansalais- työväenopistoliikkeen hyväksi. Liiton hallitus päättää ansiomerkkien myöntämisestä.

Vuoden aikana myönnettiin liiton 10-vuotisansiomerkkejä 177 kpl 20-vuotisansiomerkkejä 140 kpl ja 30-vuotisansiomerkkejä 65 kpl.

6. Hallinto ja henkilöstö

6.1. Vuosikokous

Liiton vuosikokous pidettiin Kajaanin Kaukametsässä 10. – 11.6. Kokousedustajia oli paikalla 135. Kokouksen avajaisissa tervehdyksen esittivät kansanedustaja Anne Huotari, Kaukametsän opiston rehtori Eila Parviainen sekä Kajaanin kaupunginvaltuutettu Maija Rissanen.

Liiton puheenjohtajuuden jättäneelle toimialarehtori Martti Markkaselle luovutettiin kokouksessa KTOL:n kunniamerkki.

Varsinaisten vuosikokousasioiden lisäksi esityslistalla oli hallituksen esitys uusiksi säännöiksi. Vuosikokous ei hyväksynyt esitystä, ja asia palautettiin uuteen valmisteluun.

6.2. Hallitus

Vuoden aikana pidettiin 7 hallituksen kokousta. Liiton vuosikokouksen vuonna 2003 valitsema hallitus kokoontui 4 kertaa. Hallituksen puheenjohtajana toimi Martti Markkanen (läsnä 4 kertaa), Parkanon kaupunki, I varapuheenjohtajana Mauri Tammela (4), Kittilän kunta, ja II varapuheenjohtajana Jukka Järvisalo (4), Linnalan Settlementti ry. Puheenjohtajiston henkilökohtaisina varajäseninä toimivat Pirkko Tanskanen, Hämeenlinnan seudun kansalaisopiston kuntayhtymä, Vappu Kraatari, Kemin kaupunki, ja Saara Immonen, Ilomantsin kunta.

Hallituksen muut jäsenet olivat Shaukat Anjam (3), Pihtiputaan kunta, Alexander Bruk (3), Otsolan kannatusyhdistys ry, Mika Kempas (3), Kotkan kaupunki, Sirpa Mikkonen (4), Suomussalmen kunta, Kurt Ratia (4), Jokelan kansalaisopiston oppilaskunta, Taina Törmä (4), Tampereen kaupunki, Liisa Vornanen (4), Haapaveden kaupunki, ja Kaija Ylinen (4), Kauhavan kaupunki.

Hallituksen varajäsenet samassa järjestyksessä kuin varsinaiset jäsenet: Marja Peltonen, Jyväskylän maalaiskunta, Mauno Kuusela, Jyränkölän Settlementti ry, Sauli Hievanen, Kotkan kaupunki, Paavo Nuortimo, Paltamon kunta, As-

ko Räsänen, Karkkilan kaupunki, Sirkka-Liisa Jukarainen, Tampereen työväenopiston opiskelijat ry., Susanna Auvinen, Kuusamon kaupunki, ja Pentti Silvennoinen, Pietarsaaren kaupunki.

Liiton vuosikokouksen 2005 valitsema hallitus kokoontui 3 kertaa. Hallituksen puheenjohtajana toimi Mauri Tammela, Kittilän kunta (läsnä 3 kertaa), I varapuheenjohtajana Mika Kempas, Kotkan kaupunki (3), ja II varapuheenjohtajana Liisa Vornanen (3). Puheenjohtajiston henkilökohtaiset varajäsenet olivat Vappu Kraatari, Kemin kaupunki, Juha Sihvonen, Valkeakosken kaupunki, ja Susanna Auvinen, Kuusamon kaupunki.

Hallituksen muut jäsenet olivat Shaukat Anjam (3), Pihtiputaan kunta, Alexander Bruk (3), Otsolan kannatusyhdistys ry, Jukka Järvisalo (2), Etelä-Karjalan kansalaisopistosäätiö, Sakari Niemi (3), Puumalan kunta, Eila Parviainen (3), Kajaanin kaupunki, Taina Törmä (2), Tampereen kaupunki, Kaisa Väyrynen (3), Vantaan kaupunki, ja Kaija Ylinen (2), Kauhavan kaupunki.

Hallituksen varajäsenet samassa järjestyksessä kuin varsinaiset jäsenet: Marja Peltonen, Jyväskylän seudun kansalaisopiston koulutuskuntayhtymä, Mauno Kuusela, Jyränkölän Setlementti ry, Ari Tuupainen, Harjulan setlementti ry, Leena Hytönen, Mikkelin kaupunki, Annikki Niskanen, Sotkamon kaupunki, Sirkka-Liisa Jukarainen (1), Tampereen työväenopiston opiskelijat ry., Tarja Lang, Espoon kaupunki, ja Sannasirkku Autio (1), Vaasan kaupunki.

Hallitus piti kokouksiaan Helsingin lisäksi myös Hämeenlinnassa, Kajaanissa, Vantaalla ja Rovaniemellä. Hallituksen sihteerinä toimivat toiminnanjohtaja Heljä Nurmela (kokoukset 1 ja 2) ja vs. suunnittelija Heikki Vuorila (kokoukset 3 – 7).

6.3. Työvaliokunta

Työvaliokunnalla oli 2 varsinaista kokousta: kerran keväällä ja kerran syksyllä. Epävirallisesti työvaliokunta piti yhteyttä ja valmisteli asioita sähköpostitse, puhelimitse ja muiden kokousten ja tapaamisten yhteydessä. Työvaliokunnan muodosti puheenjohtajisto ja sihteerinä toimi toiminnanjohtaja.

6.4. Tilintarkastajat

Liiton tilintarkastajina toimivat vuosikokoukseen 2005 asti KHT Arto Kuusiola, varalla Ernst & Young Oy, ja rehtori Pertti Jääskä Porvoon kansalaisopistosta, varalla rehtori Kaisa Väyrynen Vantaan aikuisopistosta. Vuosikokouksessa 2005 tilintarkastajaksi valittiin KHT Timo Virkilä, varalle Ernst & Young Oy, ja rehtori Pertti Jääskä Porvoon kansalaisopistosta, varalle Urpo Kallio Helsingin aikuisopistosta.

6.5. Henkilöstö

Liiton palveluksessa olivat vuoden aikana seuraavat henkilöt:

Hellström Ulla, toimistosihteeri
Honka Liisa, suunnittelija
Karvonen Tarja, toimistosihteeri
Kauravaara Kati, projektisuunnittelija
Luoto Krista, siivooja
Määttä Sirkku, toimituspäällikkö
Nurmela Heljä, toiminnanjohtaja
Salonen Eini, taloussihteeri
Sannamo Maria, suunnittelija 1.10. – 31.12.
Sartoneva Pirkko, suunnittelija, toimivapaalla 1.4. alkaen
Siljander Marketta, vs. taloussihteeri 1.4. alkaen
Vuorila, Heikki, vs. suunnittelija 1.4. alkaen

KTOL:n jäsenistö 2005

KUNNAT

Alajärven kaupunki	Kauniaisten kaupunki
Alastaron kunta	Kemijärven kaupunki
Elimäen kunta	Kemin kaupunki
Enontekiön kunta	Keminmaan kunta
Espoon kaupunki/Esbo stad	Kempeleen kunta
Euran kunta	Kerimäen kunta
Forssan kaupunki	Kesälahden kunta
Haapajärven kaupunki	Keuruun kaupunki
Haapaveden kaupunki	Kirkkonummen kunta/Kysksläotts kommun
Halikon kunta	Kittilän kunta
Haminan kaupunki	Kiuruveden kaupunki
Hangon kaupunki	Kokkolan kaupunki/Karleby stad
Hangö stad	Kolarin kunta
Hankasalmen kunta	Kontiolahden kunta
Hausjärven kunta	Korpilahden kunta
Heinäveden kunta	Korsholms kommun/Mustasaaren kunta
Helsingfors stad	Kotkan kaupunki
Helsingin kaupunki	Kouvolan kaupunki
Huittisten kaupunki	Kristiinankaupungin kaupunki/Kristinestads stad
Hyrnsalmen kunta	Kuhmon kaupunki
Hyvinkään kaupunki	Kuopion kaupunki
Hämeenkyrön kunta	Kuusamon kaupunki
lin kunta	Kuusankosken kaupunki
Iisalmen kaupunki	Lahden kaupunki
Iitin kunta	Laitilan kaupunki
Ikaalisten kaupunki	Lapuan kaupunki
Ilmajoen kunta	Laukaan kunta
Ilomantsin kunta	Lempäälän kunta
Inarin kunta	Liedon kunta
Inkoon kunta/Ingo kommun	Limingan kunta
Jalasjärven kunta	Lohjan kaupunki/Lojo stad
Jokioisten kunta	Loimaan kaupunki
Joroisten kunta	Lopen kunta
Joutsan kunta	Loviisan kaupunki
Joutsenon kunta	Merikarvian kunta
Juankosken kaupunki	Mikkelin kaupunki
Jurvan kunta	Muhoksen kunta
Jämsän kaupunki	Muonion kunta
Järvenpään kaupunki	Mynämäen kunta
Kaarinan kaupunki	Mäntsälän kunta
Kaavin kunta	Mäntyharjun kunta
Kajaanin kaupunki	Mäntän kaupunki
Kalajoen kaupunki	Naantalin kaupunki
Kangasalan kunta	Nilsian kaupunki
Kankaanpään kaupunki	Nivalan kaupunki
Kannuksen kaupunki	Nokian kaupunki
Karjaan kaupunki	Orimattilan kaupunki
Karkkilan kaupunki	Oriveden kaupunki
Karstulan kunta	Oulaisten kaupunki
Kaskisten kaupunki/Kaskö stad	Oulun kaupunki
Kauhajoen kunta	Paimion kaupunki
Kauhavan kaupunki	Paltamon kunta
	Paraisten kaupunki
	Parikkalan kunta
	Pellon kunta
	Perniön kunta

Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki
Pihlputaan kunta
Pohjan kunta/Pojo kommun
Polvijärven kunta
Porin kaupunki
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Puolangan kunta
Puumalan kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rauman kaupunki
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristiinan kunta
Rovaniemen mlk
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Savitaipaleen kunta
Seinäjoen kaupunki
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta/Sibbo kommun
Sodankylän kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sotkamon kunta
Suolahden kaupunki
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Säkylän kunta
Tampereen kaupunki
Tervolan kunta
Teuvan kunta
Tohmajärven kunta
Toholammen kunta
Toijalan kaupunki
Tornion kaupunki
Turun kaupunki
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Uudenkaupungin kaupunki
Vaasan kaupunki/Vasa stad
Valkeakosken kaupunki
Valkealan kunta
Vammalan kaupunki
Vantaan kaupunki/Vanda stad
Varkauden kaupunki

Varpaisjärven kunta
Viilpulan kunta
Virtain kaupunki
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kunta

KUNTAYHTYMÄT

Pieksämäen Seudun aikuisopiston kuntayhtymä
Koillis-Pohjanmaan ammatillinen kuntayhtymä
Länsi-Pirkanmaan koulutuskuntayhtymä
Hämeenlinnan seudun kansalaisopiston kuntayhtymä
Jyväskylän Seudun kansalaisopiston kuntayhtymä

OSAKEYHTIÖT

Kiiminkijoen opisto Oy
Saimaan seutujen opisto Oy

YHDISTYS TAI SÄÄTIÖ

Ahjolan Kannatusyhdistys ry
Auralan Kannatusyhdistys ry
Harjulan Setlementti ry
Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiö
Jokelan kansalaisopiston Kannatusyhdistys ry
Jyränkölän Setlementti ry
Järviseudun Opiston Kannatusyhdistys ry
Kalliolan Kannatusyhdistys ry
Kansalaisopisto Jukolan Kannatusyhdistys ry
Koskelan Setlementti ry
Kymenlaakson Opiston Kannatusyhdistys ry
Kyrönmaan opiston Kannatusyhdistys ry
Lappeenrannan Työväenopiston Kannatusyhdistys ry
Lievestuoreen Setlementti ry
Linnalan Setlementti ry
Otsolan Kannatusyhdistys ry
Rovalan Setlementti ry
Toimelan Setlementti ry
Toimihenkilöjärjestöjen Opintoliitto TVO ry
Toukolan Setlementti ry

OPISKELIJAYHDISTYKSET

Hangon suomenkielisen kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Harjavallan kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Heinäveden kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Helsingin kaupungin suomenkielisen työväenopiston opistolaisyhdistys ry
Hollolan kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Hyrynsalmen kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Hämeenkyrön kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Ilmajoen kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Jokelan kansalaisopiston oppilaskunta ry

Jyväskylän Kaupungin Työväenopiston Opistolaisyhdistys ry
Jyväskylän mlk:n kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Karjaan suomenkielisen kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Karkkilan työväenopiston toverikunta ry
Kolarin kansalaisopiston toverikunta ry
Kotkan Opistolaiset ry
Kuopion kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Lappeenrannan työväenopiston opistolaisyhdistys ry
Lohjan työväenopiston opistolaisyhdistys ry
Nokian työväenopiston opiskelijat ry
Oulu-opiston Opiskelijat ry
Paimion kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Parkanon kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Pohjan työväenopiston Opistolaisyhdistys ry
Pudasjärven kansalaisopiston opistolaiskunta ry
Ranuan kansalaisopiston opistolaiskunta ry
Rauman kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Ruoveden Opiston Opiskelijat ry
Salon kansalaisopiston Opiskelijakunta ry
Seinäjoen-Nurmon opistolaiskunta ry
Tampereen työväenopiston opiskelijat ry
Turun työväenopiston opiskelijat ry
Uudenkaupungin kansalaisopiston toverikunta ry
Vaara-Karjalan kansalaisopiston opiskelijakunta ry
Vaasan työväenopiston opiskelijat ry
Varkauden kansalaisopiston opistolaisyhdistys ry
Ylöjärven työväenopiston opistolaisyhdistys ry

OPISTOPIIRIT

Uudenmaan opistopiiri

YHTEISÖT

Aikuisopettajien liitto ry